

EUROPOS PARLAMENTAS

2014 - 2019

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

2013/0408(COD)

19.11.2014

*****I**

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl procesinių garantijų baudžiamosiose bylose įtariamiesiems ar kaltinamiems vaikams (COM(2013) 0822 – C8-0428/2013 – 2013/0408(COD))

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

Pranešėja: Caterina Chinnici

Procedūrų sutartiniai ženklai

- * Konsultavimosi procedūra
- *** Pritarimo procedūra
- ***I Įprasta teisėkūros procedūra (pirmasis svarstymas)
- ***II Įprasta teisėkūros procedūra (antrasis svarstymas)
- ***III Įprasta teisėkūros procedūra (trečiasis svarstymas)

(Procedūra pasirenkama atsižvelgiant į teisės akto projekte pasiūlytą teisinį pagrindą.)

Teisės akto projekto pakeitimai

Parlamento pakeitimai, išdėstomi dviejuose stulpeliuose

Išbrauktos teksto dalys žymimos *pusjuodžiu kursyvu* kairiajame stulpelyje. Pakeitimai žymimi *pusjuodžiu kursyvu* abiejuose stulpeliuose. Naujas tekstas žymimas *pusjuodžiu kursyvu* dešiniajame stulpelyje.

Kiekvieno pakeitimo antraštės pirmoje ir antroje eilutėse nurodoma atitinkama svarstomo teisės akto projekto dalis. Jei pakeitimas susijęs su esamu teisės aktu, kurį siekiama pakeisti teisės akto projektu, antraštėje pridedamos trečia ir ketvirta eilutės, kuriose atitinkamai nurodomas esamas teisės aktas ir keičiama šio teisės akto dalis.

Parlamento pakeitimai, pateikiami konsoliduoto teksto forma

Naujos teksto dalys žymimos *pusjuodžiu kursyvu*. Išbrauktos teksto dalys nurodomos simboliu „■“ arba perbraukiamos. Pakeistos teksto dalys nurodomos naują tekstą pažymint *pusjuodžiu kursyvu*, o ankstesnį nereikalingą tekstą išbraukiant arba perbraukiant. Nežymimi tik grynai techninio pobūdžio pakeitimai, kuriuos daro tarnybos, siekdamos parengti galutinį tekstą.

TURINYS

	Psl.
EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS.....	5
AIŠKINAMOJI DALIS	31

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS

dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl procesinių garantijų baudžiamosiose bylose įtariamiesiems ar kaltinamiems vaikams
(COM(2013) 0822 – C8-0428/2013 – 2013/0408(COD))

(Įprasta teisėkūros procedūra: pirmasis svarstymas)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai (COM(2013) 0822),
 - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 2 dalį ir 82 straipsnio 2 dalies b punktą, pagal kuriuos Komisija pateikė pasiūlymą Parlamentui (C8-0428/2013),
 - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 3 dalį,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 59 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą (A8-0000/2014),
1. priima per pirmąjį svarstymą toliau pateiktą poziciją;
 2. ragina Komisiją dar kartą perduoti klausimą svarstyti Parlamentui, jei ji ketina pasiūlymą keisti iš esmės arba pakeisti jo tekstą nauju tekstu;
 3. paveda Pirmininkui perduoti Parlamento poziciją Tarybai, Komisijai ir nacionaliniams parlamentams.

Pakeitimas 1

Pasiūlymas dėl direktyvos 3 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

(3) nors *valstybės narės* yra Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos, Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių paktas ir Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvencijos šalys, patirtis rodo, kad vien *tai* ne visada *suteikia pakankamai pasitikėjimo* kitų valstybių narių baudžiamosios teisės

Pakeitimas

(3) nors *valstybėms narėms turi tam tikromis sąlygomis būti taikomos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos nuostatos ir nors jos* yra Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos, Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių paktas ir Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvencijos šalys, patirtis rodo, kad vien *tokios aplinkybės* ne visada

sistemomis;

užtikrina pakankamą pasitikėjimą kitų valstybių narių baudžiamosios teisės sistemomis;

Or. it

Pakeitimas 2

Pasiūlymas dėl direktyvos 6 a konstatuojamoji dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

(6a) atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, procedūros baudžiamąjį pobūdį ne visada galima nustatyti remiantis tik tuo, kaip tas procesas ir galimos atitinkamos sankcijos kvalifikuojami pagal nacionalinę teisę. Norint pasiekti Sutarčių bei šios direktyvos tikslus ir visapusiškai gerbti pagrindines teises, be kita ko, nustatytas Pagrindinių teisių chartijoje ir EŽTK, taikant direktyvą reikia atsižvelgti ne tik į tai, kaip oficialiai procesas kvalifikuojamas pagal nacionalinę teisę, bet ir į to proceso poveikį vaiko gyvenimui ir vystymuisi. Bet koku atveju ši direktyva turėtų būti taikoma tais atvejais, kai procesas gali baigtis įrašu nuosprendžių registre;

Or. it

Pagrindimas

Šis pakeitimas grindžiamas bylos „Engel“ sukurtu precedentu, kuriuo nuolat vadovaujasi tiek Strasbūro, tiek Liuksemburgo teismas, ir jame pabrėžiamas reikalavimas užtikrinti, kad valstybės narės visapusiškai gerbtų žmogaus teises, bei užkirsti kelią pažeidimams ir Europos teismų nuosprendžiams.

Pakeitimas 3

Pasiūlymas dėl direktyvos 6 b konstatuojamoji dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

(6b) todėl visuose procesuose, kuriuose vaikui gali būti taikomos ribojamosios priemonės arba kurie bet kokių atveju gali turėti svarbių padarinių vaiko gyvenimui, t. y. paveikti asmenybės raidos procesą, taip pat tais atvejais, kai, nors sankcijos netaikomos, procesas gali baigtis sprendimu, kuris patvirtintų, kad ir netiesiogiai, jog atitinkamas asmuo yra atsakingas už pažeidimą, turėtų būti taikomos šioje direktyvoje numatytos garantijos, prireikus jas pakoregavus. Visais šiais atvejais tai, kad procesai nebuvo pradėti dėl veiksmų, kurie pagal nacionalinę teisę laikomi nusikalstama veika, nevyksta baudžiamajame teisme ir nesusiję su sankcijomis, kurios pagal nacionalinę teisę oficialiai laikomos baudžiamosiomis, neturėtų būti kliūtis taikyti šią direktyvą;

Or. it

Pagrindimas

Šis pakeitimas grindžiamas bylos „Engel“ sukurtu precedentu, kuriuo nuolat vadovaujasi tiek Strasbūro, tiek Liuksemburgo teismas, ir jame pabrėžiamas reikalavimas užtikrinti, kad valstybės narės visapusiškai gerbtų žmogaus teises, bei užkirsti kelią pažeidimams ir Europos teismų nuosprendžiams. Nuoroda į prireikus atliekamą koregavimą suteikia lankstumo, kuris bus būtinas taikant šią direktyvą tokiais atvejais.

Pakeitimas 4

Pasiūlymas dėl direktyvos 9 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

(9) Direktyva taip pat taikoma nusikalstamai veikai, įvykdytai to *paties*

(9) Direktyva taip pat taikoma nusikalstamai veikai, *įtariamai* įvykdytai

įtariamo ar kaltinamo asmens, sulaukusio 18 metų, kai ta nusikalstama veika yra glaudžiai susijusi su nusikalstama veika, dėl kurios baudžiamasis procesas pradėtas, kol asmeniui nebuvo sukakę 18 metų;

po to, kai įtariamam ar kaltinamam asmeniui suėjo 18 metų, jei ta nusikalstama veika yra glaudžiai susijusi su nusikalstama veika, kuriai taikoma ši direktyva;

Or. it

Pagrindimas

Laikantis nekaltumo prezumpcijos, derėtų kalbėti ne apie „nusikalstamą veiką, įvykdytą to paties įtariamo ar kaltinamo asmens“, o apie „nusikalstamą veiką, įtariamai įvykdytą“. Konstatuojamosios dalies pabaigos pakeitime numatomi direktyvos taikymo srities pakeitimai.

Pakeitimas 5

Pasiūlymas dėl direktyvos 10 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

(10) jei asmuo tampa įtariamuoju arba kaltinamuoju jau sulaukęs 18 metų, valstybės narės **raginamos** taikyti šia direktyva nustatytas procesines garantijas, kol tam asmeniui sukaks 21 metai;

Pakeitimas

(10) jei asmuo tampa įtariamuoju arba kaltinamuoju jau sulaukęs 18 metų, valstybės narės **turėtų, ypač jei pažeidimas įvykdomas prieš vaikui sukankant 18 metų**, taikyti šia direktyva nustatytas procesines garantijas **bent jau tol**, kol tam asmeniui sukaks 21 metai;

Or. it

Pagrindimas

Nuoroda į 21 metų ribą, kuria siekiama atsižvelgti į bendrą perėjimo į pilnametystę laikotarpio pailgėjimą turtingesnėse šalyse, jau pateikta 2003 m. rugsėjo 24 d. Europos Tarybos Ministrų komiteto rekomendacijos dėl naujų kovos su nepilnamečių nusikalstamumu būdų ir nepilnamečių justicijos sistemos vaidmens 11 punkte.

Pakeitimas 6

Pasiūlymas dėl direktyvos 11 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

(11) valstybės narės turėtų nustatyti vaiko amžių remdamosi paties vaiko pateikiama informacija, jo civilinės būklės patikrinimu, dokumentų analize, kitais įrodymais, jei tokių yra; jei tokių įrodymų nėra arba jie negalutiniai, – sveikatos patikrinimo rezultatais;

Pakeitimas

(11) valstybės narės turėtų nustatyti vaiko amžių remdamosi paties vaiko pateikiama informacija, jo civilinės būklės patikrinimu, dokumentų analize, kitais įrodymais, jei tokių yra; jei tokių įrodymų nėra arba jie negalutiniai, – sveikatos patikrinimo rezultatais. ***Jei dėl nepilnametystės lieka abejonių, ji bet kokių atveju preziumuojama;***

Or. it

Pakeitimas 7

**Pasiūlymas dėl direktyvos
14 konstatuojamoji dalis**

Komisijos siūlomas tekstas

(14) terminas „tėvų pareigų turėtojas“ reiškia asmenį, turintį tėvų pareigas vaikui, kaip nustatyta Tarybos reglamente (EB) Nr. 2201/2003²⁶. Tėvų pareigos – visos teisės ir pareigos, susijusios su vaiko asmeniu ar turtu, suteikiamos fiziniam ar juridiniam asmeniui teismo sprendimu, teisės aktais nustatyta tvarka ar juridinę galią turinčiu susitarimu, įskaitant globos teises ir bendravimo teises;

Pakeitimas

(Tekstas lietuvių kalba nekeičiamas.)

²⁶ 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, OL L 338, 2003 12 23, p. 1.

Or. it

Pagrindimas

(Dėl šio pakeitimo tekstas lietuvių kalba nekeičiamas.)

Pakeitimas 8

Pasiūlymas dėl direktyvos 15 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

(15) vaikams turėtų būti suteikta teisė į tai, kad tėvų pareigų turėtojas būtų žodžiu **arba** raštu informuotas apie taikytinas procesines teises. Ta informacija turėtų būti suteikiama nedelsiant ir būti pakankamai išsami, kad būtų galima užtikrinti teisingą procesą ir veiksmingą naudojimąsi vaiko teisėmis į gynybą. Jei informacijos apie vaiko teises pateikimas tėvų teisių turėtojui prieštarautų vaiko interesams, reikėtų informuoti kitą tinkamą suaugusįjį;

Pakeitimas

(15) vaikams turėtų būti suteikta teisė į tai, kad **ir** tėvų pareigų turėtojas būtų žodžiu **ir** raštu informuotas apie taikytinas procesines teises. Ta informacija turėtų būti suteikiama nedelsiant ir būti pakankamai išsami, kad būtų galima užtikrinti teisingą procesą ir veiksmingą naudojimąsi vaiko teisėmis į gynybą. Jei informacijos apie vaiko teises pateikimas tėvų teisių turėtojui prieštarautų vaiko interesams, reikėtų informuoti kitą tinkamą suaugusįjį;

Or. it

Pakeitimas 9

Pasiūlymas dėl direktyvos 16 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

(16) vaikams neturėtų būti suteikiama galimybė atsisakyti teisės į advokatą, nes jie negali visapusiškai suprasti ir sekti baudžiamojo proceso. Todėl advokato dalyvavimas **ar** pagalba vaikams yra privaloma;

Pakeitimas

(16) vaikams neturėtų būti suteikiama galimybė atsisakyti teisės į advokatą, nes jie negali visapusiškai suprasti ir sekti baudžiamojo proceso. Todėl advokato dalyvavimas **ir** pagalba vaikams yra privaloma;

Or. it

Pakeitimas 10

Pasiūlymas dėl direktyvos 17 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

(17) kai kuriose valstybėse narėse kita institucija nei prokuratūros ar teismai, turintys jurisdikciją baudžiamosiose bylose, turi kompetenciją taikyti kitas nei laisvės apribojimas sankcijas už palyginti nedidelius pažeidimus. Tai gali būti, pavyzdžiui, eismo pažeidimai, kurie padaromi itin dažnai ir kurie gali būti nustatomi vykdant eismo kontrolę. Tokiais atvejais **būtų nepagrįsta reikalauti**, kad kompetentingos valdžios institucijos **užtikrintų** teisę į **privalomą** advokato **skyrimą**. Kai valstybės narės teisėje numatyta, kad sankcijas už nedidelius pažeidimus nustato tokia institucija, ir yra numatyta teisė apeliacine tvarka kreiptis į jurisdikciją baudžiamosiose bylose turintį teismą arba perduoti bylą tokiam teismui, teisė į **privalomą** advokato **skyrimą** turėtų būti taikoma tik teismo byloms po tokio apeliacinio skundo arba bylos perdavimo. Kai kuriose valstybėse narėse bylas, kuriose dalyvauja vaikai, gali tvarkyti prokuratūros, galinčios nustatyti sankcijas. Tokiu atveju vaikams turėtų būti privalomai skiriamas advokatas;

Pakeitimas

(17) kai kuriose valstybėse narėse kita institucija nei prokuratūros ar teismai, turintys jurisdikciją baudžiamosiose bylose, turi kompetenciją taikyti kitas nei laisvės apribojimas sankcijas už palyginti nedidelius pažeidimus. Tai gali būti, pavyzdžiui, eismo pažeidimai, kurie padaromi itin dažnai ir kurie gali būti nustatomi vykdant eismo kontrolę. Tokiais atvejais **reikalavimas**, kad kompetentingos valdžios institucijos **nustatytų privalomą** teisę į advokato **pagalbą, gali neatitikti vaiko interesų**. Kai valstybės narės teisėje numatyta, kad sankcijas už nedidelius pažeidimus nustato tokia institucija, ir yra numatyta teisė apeliacine tvarka kreiptis į jurisdikciją baudžiamosiose bylose turintį teismą arba perduoti bylą tokiam teismui, **privaloma** teisė į advokato **pagalbą** turėtų būti taikoma tik teismo byloms po tokio apeliacinio skundo arba bylos perdavimo. Kai kuriose valstybėse narėse bylas, kuriose dalyvauja vaikai, gali tvarkyti prokuratūros, galinčios nustatyti sankcijas. Tokiu atveju vaikams turėtų būti privalomai padėti advokatas;

Or. it

Pakeitimas 11

Pasiūlymas dėl direktyvos 18 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

(18) kai kuriose valstybėse narėse tam tikri nedideli pažeidimai, visų pirma nedideli eismo taisyklių pažeidimai, nedideli

Pakeitimas

(18) kai kuriose valstybėse narėse tam tikri nedideli pažeidimai, visų pirma nedideli eismo taisyklių pažeidimai, nedideli

savivaldybių nustatytų bendrų taisyklių pažeidimai ir nedideli viešosios tvarkos pažeidimai, laikomi nusikalstama veika. **Tokių nedidelių pažeidimų atveju būtų neproporcinga** reikalauti, kad kompetentingos valdžios institucijos **užtikrintų** teisę į **privalomą** advokato **skyrimą**. **Kai valstybės narės teisėje nustatyta, kad nedidelių pažeidimų atveju laisvės apribojimas negali būti skiriamas kaip sankcija**, teisę į privalomą advokato **skyrimą** turėtų būti taikoma **tik** baudžiamajame procese teisme, turinčiame jurisdikciją baudžiamosiose bylose;

savivaldybių nustatytų bendrų taisyklių pažeidimai ir nedideli viešosios tvarkos pažeidimai, laikomi nusikalstama veika. **Tokiais atvejais vaiko atžvilgiu gali būti nenaudinga** reikalauti, kad kompetentingos valdžios institucijos **nustatytų privalomą** teisę į advokato **pagalbą**. Teisę į privalomą advokato **pagalbą** turėtų **bet koku atveju** būti taikoma baudžiamajame procese teisme, turinčiame jurisdikciją baudžiamosiose bylose;

Or. it

Pakeitimas 12

Pasiūlymas dėl direktyvos 19 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

(19) baudžiamosiose bylose įtariamais ar kaltinamiems vaikams turėtų būti suteikiama teisė į individualų vertinimą siekiant **nustatyti jų specifines reikmes apsaugos, švietimo, mokymo ir socialinės integracijos srityje ir įvertinti, ar ir kokiu mastu baudžiamojo** proceso metu jam **reikės taikyti specialias priemones, bei jo baudžiamosios atsakomybės mastą ir bausmės ar korekcinės priemonės adekvatumą**;

Pakeitimas

(19) baudžiamosiose bylose įtariamais ar kaltinamiems vaikams turėtų būti suteikiama teisė į individualų vertinimą siekiant **užtikrinti, kad visi sprendimai, priimti** proceso metu **arba** jam **pasibaigus, būtų kuo labiau individualizuoti**;

Or. it

Pagrindimas

Pakeitimas grindžiamas prielaida, kad pasibaigus procesui vaikui atsakomybę turi nustatyti teismas, o individualaus vertinimo tikslas turi būti nustatyti dalykus, kurie kiekvienu etapu gali būti naudingi siekiant įvertinti, kokios priemonės būtų tinkamiausios priimti. Siekiant išvengti nesusipratimų šiuo klausimu ir geriau išaiškinti bendrą individualaus vertinimo paskirtį, konstatuojamosios dalies tekstą reikia pakeisti taip. Taip patobulinama ir pirminė

konstatuojamosios dalies formuluotė.

Pakeitimas 13

Pasiūlymas dėl direktyvos 20 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

(20) siekiant užtikrinti **suimto ar sulaikyto vaiko** asmens neliečiamybę, vaikui turėtų būti suteikta galimybė pasitikrinti sveikatą. Sveikatos patikrinimą turėtų atlikti gydytojas;

Pakeitimas

(20) siekiant užtikrinti asmens neliečiamybę, **įvertinti bendrą fizinę ir psichinę jo būklę ir nustatyti, ar jis pajėgus dalyvauti apklausoje ar kitoje tiriamojoje ir įrodymų rinkimo veikloje ar susidurti su priemonėmis, kurių prieš jį imamasi ar ketinama imtis, suimtam ar sulaikytam vaikui, taip pat, jei būtina proceso tikslais, bet kuriam kitam įtariamam arba kaltinam vaikui** turėtų būti suteikta galimybė pasitikrinti sveikatą. Sveikatos patikrinimą turėtų atlikti gydytojas;

Or. it

Pakeitimas 14

Pasiūlymas dėl direktyvos 21 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

(21) siekiant užtikrinti pakankamą vaikų, kurie ne visada supranta jiems užduodamus klausimus, apsaugą, išvengti sunkumų, susijusių su apklausos turiniu, ir dažno klausimų kartojimo, turėtų būti daromas vaiko apklausos garso ir vaizdo įrašas. Ši nuostata netaikoma apklausoms, kurių reikia vaiko tapatybei nustatyti;

(21) *atsižvelgiant į ypatingą vaikų pažeidžiamumą, apklausos jiems gali būti traumuojančios, ir itin svarbu, kad jos vyktų dalyvaujant advokatui ir prireikus – tėvų pareigų turėtojui arba kitam tinkamam suaugusiajam ir (arba) atitinkamos specializacijos specialistams. Apklausos vaizdo ir garso įrašas suteikia būtiniausią apsaugą siekiant užtikrinti, kad ji vyktų pagal prideramas taisykles, taip pat garantuoti pakankamą vaikų, kurie ne visada supranta jiems užduodamus klausimus, apsaugą. todėl, norint išvengti sunkumų, susijusių su apklausos turiniu, ir dažno klausimų kartojimo, turėtų būti daromas vaiko apklausos garso ir vaizdo įrašas. Ši nuostata netaikoma apklausoms, kurių reikia vaiko tapatybei nustatyti;*

Or. it

Pakeitimas 15

Pasiūlymas dėl direktyvos 22 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

(22) tačiau būtų **neproporcinga** reikalauti, kad kompetentingos institucijos užtikrintų garso ir vaizdo įrašus visomis aplinkybėmis. **Reikia tinkamai atsižvelgti į bylos sudėtingumą, inkriminuojamos nusikalstamos veikos sunkumą ir potencialias bausmes.** Jei vaiko laisvė yra apribota iki apkaltinamojo nuosprendžio, turėtų būti daromas bet kokios vaiko apklausos garso ir vaizdo įrašas;

Pakeitimas

(22) tačiau būtų **nepagrįsta** reikalauti, kad kompetentingos institucijos užtikrintų garso ir vaizdo įrašus visomis aplinkybėmis, **taip pat tais atvejais, kai jie nebūtų priemonė, labiausiai atitinkanti vaiko interesus.** Jei vaiko laisvė yra apribota iki apkaltinamojo nuosprendžio, turėtų būti daromas bet kokios vaiko apklausos garso ir vaizdo įrašas;

Or. it

Pagrindimas

Kadangi dėl technologijų pažangos tampa vis lengviau ir pigiau daryti garso ir vaizdo įrašus

ir kadangi tokiais įrašais suteikiama garantija yra labai svarbi, išlygų nederėtų nustatyti dėl kitų priežasčių nei vaiko interesai.

Pakeitimas 16

Pasiūlymas dėl direktyvos 25 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

(25) sulaikymo įstaigose vaikai yra itin pažeidžiami. Įvertinus tikėtiną riziką vaiko fiziniam, protiniam ir socialiniam vystymuisi, reikėtų dėti specialias pastangas, kad būtų išvengta vaiko laisvės apribojimo. Kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti alternatyvias priemones ir jas taikyti, kai tai labiausiai atitinka vaiko interesus. Tai, be kita ko, gali būti prievolė teikti ataskaitas kompetentingai institucijai, kontaktų su tam tikrais asmenimis apribojimas, reikalavimas dalyvauti terapinio ar priklausomybės gydymo programose ir švietimo **priemonės**;

Pakeitimas

(25) sulaikymo įstaigose vaikai yra itin pažeidžiami. Įvertinus tikėtiną riziką vaiko fiziniam, protiniam ir socialiniam vystymuisi, reikėtų dėti specialias pastangas, kad būtų išvengta vaiko laisvės apribojimo. Kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti alternatyvias priemones ir jas taikyti, kai tai labiausiai atitinka vaiko interesus. Tai, be kita ko, gali būti prievolė teikti ataskaitas kompetentingai institucijai, kontaktų su tam tikrais asmenimis apribojimas, reikalavimas dalyvauti terapinio ar priklausomybės gydymo programose ir švietimo **srities priemonėse**;

Or. it

Pagrindimas

„Švietimo priemonių prievolės“ nustatymas prieš galutinai nustatant vaiko atsakomybę gali prieštarauti nekaltumo prezumpcijai.

Pakeitimas 17

Pasiūlymas dėl direktyvos 28 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

(28) vaikų bylos neturėtų būti nagrinėjamos viešuose posėdžiuose, kad būtų apsaugotas jų privatumas ir palengvinta reintegracija į visuomenę. **Išskirtiniais** atvejais teismas, tinkamai atsižvelgęs į vaiko interesus, **gali nuspręsti rengti** viešą posėdį;

(28) vaikų bylos neturėtų būti nagrinėjamos viešuose posėdžiuose, kad būtų apsaugotas jų privatumas ir palengvinta reintegracija į visuomenę. **Tik ypatingais** atvejais teismas **turėtų turėti galimybę**, tinkamai atsižvelgęs į vaiko interesus, **surengti** viešą posėdį. **Valstybės narės turėtų užtikrinti vaiko asmeninio gyvenimo apsaugą vykstant baudžiamajam procesui ir jam pasibaigus, įskaitant galimus komunikacijos priemonėmis, pvz., internete, įvykdytus pažeidimus, ir sudaryti palankesnes sąlygas vaikų, dalyvaujančių baudžiamajame procese, reintegracijai į visuomenę priimdamos priemonės, kuriomis siekiama išvengti diskriminacijos ir marginalizacijos;**

Or. it

Pakeitimas 18

Pasiūlymas dėl direktyvos 2 straipsnio 4 a dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

4a. Ši direktyva taip pat taikoma asmenims, kuriems tuo metu, kai tampa įtariamaisiais arba kaltinamaisiais baudžiamajame procese, jau būna sukakę 18 metų, tačiau jie dar nebūna sulaukę 21-erių, tais atvejais, jei pažeidimas įvykdomas prieš šioms asmenims sukankant 18 metų.

Or. it

Pagrindimas

Nuoroda į 21 metų ribą, kuria siekiama atsižvelgti į bendrą perėjimo į pilnametystę prailgėjimą turtingesnėse šalyse, jau pateikta 2003 m. rugsėjo 24 d. Europos Tarybos Ministrų komiteto rekomendacijos dėl naujų kovos su nepilnamečių nusikalstamumu būdų ir

nepilnamečių justicijos sistemos vaidmens 11 punkte.

Pakeitimas 19

Pasiūlymas dėl direktyvos 3 straipsnio 1 pastraipa

Komisijos siūlomas tekstas

Šioje direktyvoje terminas „vaikas“ reiškia jaunesnį negu 18 metų asmenį.

Pakeitimas

Šioje direktyvoje:

– terminas „vaikas“ reiškia jaunesnį negu 18 metų asmenį. ***Jeį, net ir atlikus amžiaus nustatymą lieka abejonių dėl nepilnametystės, ji bet koku atveju preziumuojama.***

Or. it

Pakeitimas 20

Pasiūlymas dėl direktyvos 3 straipsnio 1 pastraipos 1 a įtrauka (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

– ***tėvų pareigų turėtojas – bet koks asmuo, turintis tėvų pareigas vaikui, kaip nustatyta Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 2 straipsnio 7 dalyje.***

Or. it

Pakeitimas 21

Pasiūlymas dėl direktyvos 4 straipsnio 1 dalies įžanginė dalis

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad vaikai būtų nedelsiant informuoti apie savo teises pagal Direktyvą 2012/13/ES. ***Jie taip pat***

1. Valstybės narės užtikrina, kad vaikai būtų nedelsiant ***raštu arba žodžiu vaiko amžių, suvokimą ir intelektinius***

turėtų būti informuojami apie toliau nurodytas teises, priklausančias tai pačiai sričiai, kaip ir Direktyva 2012/13/ES nustatytos teisės:

*gebėjimus atitinkančiomis priemonėmis informuoti apie **proceso raidą ir** savo teises pagal Direktyvą 2012/13/ES, **įskaitant šias** teises:*

Or. it

Pakeitimas 22

Pasiūlymas dėl direktyvos 4 straipsnio 1 dalies 2 punktą

Komisijos siūlomas tekstas

2) teisę į *advokatą*, kaip nustatyta 6 straipsnyje;

Pakeitimas

2) teisę į *advokato pagalbą*, kaip nustatyta 6 straipsnyje;

Or. it

Pagrindimas

Pakeitimas susijęs su 6 straipsnio pakeitimais.

Pakeitimas 23

Pasiūlymas dėl direktyvos 4 straipsnio 1 dalies 5 punktą

Komisijos siūlomas tekstas

5) teisę į laisvę ir teisę specialias sąlygas sulaikymo *įstaigose*, kaip nustatyta 10 ir 12 straipsniuose;

Pakeitimas

5) teisę į laisvę ir teisę specialias sąlygas *arešto ir* sulaikymo *atveju*, kaip nustatyta 10 ir 12 straipsniuose;

Or. it

Pagrindimas

Straipsnio dalies papildymas susijęs su naujos dalies dėl garantijų vaiko arešto atveju įtraukimu į 12 straipsnį.

Pakeitimas 24

Pasiūlymas dėl direktyvos 4 straipsnio 1 dalies 9 a punktą (naujas)

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

9a) teisę į veiksmingas teisių gynimo priemones, kaip nustatyta 19 straipsnyje.

Or. it

Pagrindimas

Naujas pakeitimas susijęs su naujo straipsnio dėl veiksmingų teisės gynimo priemonių įtraukimu. Naudojama ta pati sąvoka, kuri numatyta kitose veiksmų plane nurodyto teisės aktų rinkinio direktyvose.

Pakeitimas 25

Pasiūlymas dėl direktyvos 5 straipsnio 1 pastraipa

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

Valstybės narės užtikrina, kad tėvų teisių turėtojui arba, jei tai prieštarauja vaiko interesams, kitam tinkamam suaugusiajam būtų pateikiama informacija, kuri pateikiama vaikui pagal 4 straipsnį.

Valstybės narės užtikrina, kad tėvų teisių turėtojui arba, jei tai **neįmanoma ar** prieštarauja vaiko interesams, kitam tinkamam suaugusiajam, **kurį nurodė vaikas ir patvirtino kompetentinga institucija arba, jei vaikas nieko nenurodė, kompetentingos institucijos paskirtas asmuo, kuriam pritarė vaikas, kuo anksčiau** būtų pateikiama informacija, kuri pateikiama vaikui pagal 4 straipsnį.

Or. it

Pagrindimas

Atsižvelgiant į tai, kad labai svarbus kito tinkamo suaugusiojo vaidmuo, kai neįmanoma kreiptis į tėvų teisių turėtoją, reikėtų tiksliau nustatyti, kaip turėtų būti paskiriamas tas kitas tinkamas suaugusysis šio straipsnio ir visos direktyvos, kurioje šį formuluotė vartojama keletą kartų, tikslais. Ir tokiais atvejais turėtų būti atitinkamai taikoma šiame straipsnyje nustatyta taisyklė.

Pakeitimas 26

Pasiūlymas dėl direktyvos 6 straipsnio antraštinė dalis

Komisijos siūlomas tekstas

Privaloma teisė į **advokatą**

Pakeitimas

Privaloma teisė į **advokato pagalbą**

Or. it

Pagrindimas

Siūloma formuluote siekiama aiškiau numatyti, kad advokatas turi galėti palaikyti vaiką ir jam padėti vykstant procesui, o ne tik jam suteikti formalią paramą.

Pakeitimas 27

Pasiūlymas dėl direktyvos 6 straipsnio 1 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

1. Valstybės narės užtikrina, kad vaikui būtų teikiama advokato pagalba **visą baudžiamąjį procesą pagal Direktyvą 2013/48/ES**. Teisės į **advokatą** atsisakyti negalima.

Pakeitimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad vaikui būtų teikiama advokato pagalba **visais proceso etapais**. Teisės į **advokato pagalbą** atsisakyti negalima.

Or. it

Pagrindimas

Siūloma formuluote siekiama aiškiau numatyti, kad advokatas turi galėti palaikyti vaiką ir jam padėti vykstant procesui, o ne tik jam suteikti formalią paramą.

Pakeitimas 28

Pasiūlymas dėl direktyvos 7 straipsnio 2 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

2. Šiuo tikslu vaikai vertinami individualiai. Atliekant vertinimą itin daug

Pakeitimas

2. Šiuo tikslu vaikai vertinami individualiai. Atliekant vertinimą itin daug

dėmesio skiriama vaiko asmenybei ir brandai bei jo ekonominei ir socialinei aplinkai.

dėmesio skiriama vaiko asmenybei ir brandai bei jo *šeiminei*, ekonominei ir socialinei *padėčiai ir jo* aplinkai.
Ypatingas dėmesys skiriamas pažeidžiamiausiems vaikams.

Or. it

Pagrindimas

Nuoroda į pažeidžiamiausius vaikus pateikiama ir Europos Tarybos Ministrų Tarybos gairių dėl vaiko interesus atitinkančio teisingumo apibrėžtyse.

Pakeitimas 29

Pasiūlymas dėl direktyvos 7 straipsnio 3 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

3. Individualus vertinimas atliekamas tinkamu proceso etapu ir ne vėliau kaip iki priimant kaltinamąjį aktą.

Pakeitimas

3. Individualus vertinimas atliekamas ***ankstyviausiu ir*** tinkamu proceso etapu ir ne vėliau kaip iki priimant kaltinamąjį aktą ***arba nustatant asmens laisvę ribojančias priemones, išskyrus atvejus, kai tai neįmanoma.***

Or. it

Pagrindimas

Atsižvelgiant į tai, kad individualus vertinimas svarbus visai proceso eigai, reikėtų patikslinti, kad jis turėtų būti atliekamas pradiniu etapu. Jei vertinimo atlikti neįmanoma prieš atimant laisvę, jis turėtų būti atliekamas nedelsiant po to.

Pakeitimas 30

Pasiūlymas dėl direktyvos 7 straipsnio 4 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

4. Individualaus vertinimo mastas ir išsamumas gali skirtis priklausomai nuo bylos aplinkybių, ***inkriminuojamos***

Pakeitimas

4. Individualaus vertinimo mastas ir išsamumas gali skirtis priklausomai nuo bylos aplinkybių ***ir atsižvelgiant į vaiko***

nusikalstamos veikos sunkumo ir bausmės, kurią vaikas gautų, jeigu būtų pripažintas kaltu už inkriminuojamą nusikalstamą veiką, taip pat nuo to, ar vaikas dėl nusikalstamos veikos jau anksčiau buvo patekęs į kompetentingų institucijų akiratį.

interesus.

Atliekant vertinimą turėtų paaiškėti ir būti registruojama visa su vaiko individualiomis savybėmis ir jo padėtimi susijusi informacija, kuri galėtų padėti kompetentingai institucijai:

a) nustatyti, ar vaikui turėtų būti taikomos specialios priemonės vykstant procesui;

b) įvertinti atsargumo priemonių tinkamumą ir veiksmingumą;

c) pagal savo kompetenciją priimti su procesu susijusius sprendimus.

Or. it

Pagrindimas

Papiloma nuostatomis, kuriomis siekiama aiškiau išdėstyti, kokie turėtų būti individualaus vertinimo tikslai ir turinys. Atliekant vertinimą turėtų paaiškėti ir būti registruojami visi dalykai, kurie yra svarbūs, kad vaiko interesams būtų tinkamai atstovaujama ir į juos atsižvelgiama priimant visus sprendimus, kuriuos kompetentinga institucija turės priimti vykstant procesui.

Pakeitimas 31

Pasiūlymas dėl direktyvos 7 straipsnio 5 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

5. Individualus vertinimas atliekamas glaudžiai dalyvaujant pačiam vaikui.

Pakeitimas

5. Individualus vertinimas atliekamas glaudžiai dalyvaujant pačiam vaikui. **Jį atlieka kvalifikuoti darbuotojai taikydami daugiadalykį požiūrį ir prireikus dalyvaujant tėvų pareigų turėtoji arba kitam tinkamam suaugusiajam ir (arba) atitinkamos specializacijos specialistams.**

Pagrindimas

Tikslinama siekiant geriau apibrėžti, kaip, priklausomai nuo tam tikrų aplinkybių, galėtų būti atliekamas individualus vertinimas siekiant ankstesnės dalies tikslų.

Pakeitimas 32

**Pasiūlymas dėl direktyvos
7 straipsnio 7 dalis**

Komisijos siūlomas tekstas

7. Valstybės narės gali netaikyti **1 dalyje nustatytos** prievolės, **kai atsižvelgiant į aplinkybes ir į tai, ar vaikas dėl nusikalstamos veikos jau anksčiau buvo patekęs į valstybių narių institucijų akiratį**, atlikti individualų vertinimą **būtu neproporcinga**.

Pakeitimas

7. Valstybės narės gali netaikyti prievolės atlikti individualų vertinimą **ar jį tęsti aktyviai dalyvaujant pačiam vaikui, jei tokia išlyga pateisinama atvejo aplinkybių ir atitinka vaiko interesus**.

Or. it

Pagrindimas

Atsižvelgiant į individualaus vertinimo tikslus ir svarbą nereikėtų nustatyti išlygų, kurios nėra veiksmingos ar neatitinka vaiko interesų.

Pakeitimas 33

**Pasiūlymas dėl direktyvos
8 straipsnio 1 dalis**

Komisijos siūlomas tekstas

1. Vaiko laisvės apribojimo atveju valstybės narės užtikrina, kad vaikui būtų suteikta galimybė patikrinti sveikatą visų pirma siekiant įvertinti bendrą fizinę ir psichinę jo būklę ir pajėgumą dalyvauti apklausoje ar kitoje tiriamojoje ir įrodymų rinkimo veikloje ar susidurti su priemonėmis, kurių prieš jį imamas ar ketinama imtis.

Pakeitimas

1. Vaiko laisvės apribojimo atveju **arba kai tai reikalinga proceso tikslais** valstybės narės užtikrina, kad vaikui **nedelsiant** būtų suteikta galimybė patikrinti sveikatą visų pirma siekiant įvertinti bendrą fizinę ir psichinę jo būklę ir **nustatyti jo** pajėgumą dalyvauti apklausoje ar kitoje tiriamojoje ir įrodymų rinkimo veikloje ar susidurti su priemonėmis, kurių prieš jį imamas ar

ketinama imtis.

Or. it

Pakeitimas 34

Pasiūlymas dėl direktyvos 8 straipsnio 3 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

3. Sveikatos patikrinimo išvados išdėstomos raštu.

Pakeitimas

3. Sveikatos patikrinimo išvados išdėstomos raštu ***ir turi būti nedelsiant imamasi visų priemonių, kurios reikalingos vaiko fizinei ir psichinei sveikatai apsaugoti.***

Or. it

Pakeitimas 35

Pasiūlymas dėl direktyvos 9 straipsnio 1 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

1. Valstybės narės užtikrina, kad atliekant vaikų apklausą policijoje ar kitoje teisėsaugos institucijoje ***iki priimant kaltinamąjį aktą*** būtų daromas garso ir vaizdo įrašas, nebent tai ***būtų neproporcinga atsižvelgiant į bylos sudėtingumą, inkriminuojamos nusikalstamos veikos sunkumą ir galimą bausmę.***

Pakeitimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad atliekant vaikų apklausą policijoje ar kitoje teisėsaugos institucijoje būtų daromas garso ir vaizdo įrašas, nebent tai ***prieštarautų vaiko interesams.***

Or. it

Pagrindimas

Kadangi dėl technologijų pažangos tampa vis lengviau ir pigiau daryti garso ir vaizdo įrašus ir kadangi tokiais įrašais suteikiama garantija yra labai svarbi, išlygų nederėtų nustatyti dėl kitų priežasčių nei vaiko interesai.

Pakeitimas 36

Pasiūlymas dėl direktyvos 11 straipsnio 2 dalies d punktas

Komisijos siūlomas tekstas

d) dalyvavimas terapinio ar priklausomybės gydymo programose,

Pakeitimas

(Tekstas lietuvių kalba nekeičiamas.)

Or. it

Pakeitimas 37

Pasiūlymas dėl direktyvos 11 straipsnio 2 dalies e punktas

Komisijos siūlomas tekstas

e) dalyvavimas švietimo programose.

Pakeitimas

(Tekstas lietuvių kalba nekeičiamas.)

Or. it

Pagrindimas

Dėl šio pakeitimo tekstas lietuvių kalba nekeičiamas.

Pakeitimas 38

Pasiūlymas dėl direktyvos 12 straipsnio -1 dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

-1. Valstybės narės užtikrina, kad vaiko areštas būtų vykdomas pagal nustatytas procedūras ir taikant apsaugos priemones, kurios atitinka vaiko amžių ir brandos lygį, ir kad vaikas, iš kurio atimta laisvė, galėtų būti iš karto aplankomas tėvų pareigų turėtojo ar kito tinkamo suaugusiojo, kaip nustatyta 5 straipsnyje.

Pagrindimas

Areštas ir apklausa gali būti vienas iš sunkiausių momentų vaikui. Todėl reikėtų numatyti būtiniausias apsaugos priemones rinkinį atsižvelgiant į Europos Tarybos gaires dėl vaiko interesus atitinkančio teisingumo.

Pakeitimas 39

**Pasiūlymas dėl direktyvos
12 straipsnio 1 dalis**

Komisijos siūlomas tekstas

1. Valstybės narės užtikrina, kad vaikai būtų laikomi atskirai nuo suaugusiųjų, nebent tai neatitiktų vaiko interesų. ***Kai sulaikytam vaikui sukanka 18 metų, valstybės narės pagrįstais atvejais atsižvelgdamos į individualias sulaikytojo asmens aplinkybes suteikia jam galimybę likti toje pačioje sulaikymo įstaigoje.***

Pakeitimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad vaikai būtų laikomi atskirai nuo suaugusiųjų ***ir galėtų, kai vaikams sukanka 18 metų, toliau būti laikomi atskirai,*** nebent tai neatitiktų vaiko interesų.

Pakeitimas 40

**Pasiūlymas dėl direktyvos
12 straipsnio 2 dalies a punktas**

Komisijos siūlomas tekstas

a) užtikrintų ir išsaugotų vaiko sveikatą ir fizinį vystymąsi;

Pakeitimas

a) užtikrintų ir išsaugotų vaiko sveikatą ir fizinį ***bei psichinį*** vystymąsi;

Pakeitimas 41

**Pasiūlymas dėl direktyvos
12 straipsnio 2 dalies a punktas (naujas)**

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

aa) išsaugotų vaiko orumą ir tapatybę,

Or. it

Pakeitimas 42

Pasiūlymas dėl direktyvos 12 straipsnio 2 a dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

2a. Valstybės narės užtikrina, kad sulaikytiems vaikams, jų advokatams ir tėvų pareigų turėtojams ar kitiems tinkamiems suaugusiesiems būtų suteiktos veiksmingos skundo pateikimo ir teisių gynimo priemonės. Valstybės narės taip pat užtikrina, kad periodiškai būtų atliekami nepriklausomi patikrinimai siekiant patikrinti sulaikymo įstaigų būklę ir kaip elgiamasi su sulaikytais asmenimis bei, atsižvelgdamos į patikrinimų rezultatus, imasi atitinkamų veiksmų.

Or. it

Pagrindimas

Siekiant užtikrinti, kad įstaigų, kuriose laikomi dėl vykdomo baudžiamojo proceso sulaikyti asmenys, būklė ir elgesys su šiais asmenimis būtų tinkami ir atitiktų pagrindines teises, kurios numatytos ir Europos lygmeniu, valstybės narės turėtų užtikrinti veiksmingas skundo pateikimo ir teisių gynimo priemones bei numatyti, kad nepriklausomi subjektai periodiškai atliktų sulaikymo įstaigų patikrinimus.

Pakeitimas 43

Pasiūlymas dėl direktyvos 15 straipsnio 1 pastraipa

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

Valstybės narės užtikrina, kad tėvų pareigų

Jei tai neprieštarauja vaiko interesams,

turėtojas ar kitas tinkamas suaugusysis, kaip nustatyta 5 straipsnyje, galėtų dalyvauti teismo posėdžiuose, kuriuose dalyvauja vaikas.

valstybės narės užtikrina, kad tėvų pareigų turėtojas ar kitas tinkamas suaugusysis, kaip nustatyta 5 straipsnyje, galėtų dalyvauti teismo posėdžiuose, kuriuose dalyvauja vaikas, **ir galėtų prireikus dalyvauti kitų proceso etapų posėdžiuose, kuriuose dalyvauja vaikas.**

Or. it

Pagrindimas

Atsižvelgiant į tai, kaip svarbu vaikui, kad proceso metu šalia jo būtų tėvų pareigų turėtojas ar kitas tinkamas suaugusysis, valstybės narės turėtų leisti jiems dalyvauti procese, jei nėra priešasčių dėl kurių jie negalėtų jame dalyvauti ir jei tai neprieštarauja vaiko interesams. Remiantis Europos Tarybos Ministrų Komiteto 2003 m. rugsėjo 24 d. rekomendacijos 10 punktu, tėvų pareigų turėtojo dalyvavimas yra laikomas ne tik teise, bet ir pareiga.

Pakeitimas 44

Pasiūlymas dėl direktyvos 16 straipsnio antraštinė dalis

Komisijos siūlomas tekstas

Vaiko teisė asmeniškai dalyvauti teismo posėdyje, kuriame sprendžiamas jo kaltumo klausimas

Pakeitimas

(Tekstas lietuvių kalba nekeičiamas.)

Or. it

Pagrindimas

Dėl šio pakeitimo tekstas lietuvių kalba nekeičiamas.

Pakeitimas 45

Pasiūlymas dėl direktyvos 16 straipsnio 1 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

1. Valstybės narės užtikrina, kad vaikai dalyvautų teismo posėdyje.

Pakeitimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad vaikai dalyvautų teismo posėdyje, **ir imasi visų reikalingų priemonių, kad jie galėtų**

dalyvauti veiksmingai, įskaitant galimybę būti išklaustytiems ir išreikšti savo nuomonę.

Or. it

Pagrindimas

Pakeitimu siekiama pabrėžėti, kad labai svarbu, kad vaikas galėtų visapusiškai ir sąmoningai, o ne tik pasyviai, dalyvauti procese. Vaiko teisė būti išklaustomas (tiesiogiai ar per savo atstovą) per visus su juo susijusius proceso etapus laikantis nacionalinėje teisėje nustatytos tvarkos numatyta Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 1989 m. lapkričio 20 d. priimtos Vaiko teisių konvencijos 12 straipsnyje, Europos Tarybos Ministrų Komiteto gairėse ir ES pagrindinių teisių chartijos 24 straipsnyje.

Pakeitimas 46

Pasiūlymas dėl direktyvos 18 straipsnio 1 pastraipa

Komisijos siūlomas tekstas

Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinėmis teisinės pagalbos nuostatomis būtų veiksmingai įgyvendinama teisė *į advokatą, kai* nustatyta 6 straipsnyje.

Pakeitimas

Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinėmis teisinės pagalbos nuostatomis būtų veiksmingai įgyvendinama teisė *į advokato pagalbą, kaip* nustatyta 6 straipsnyje.

Or. it

Pagrindimas

Pakeitimas susijęs su 6 straipsnio pakeitimu.

Pakeitimas 47

Pasiūlymas dėl direktyvos 18 a straipsnis (naujas)

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

18a straipsnis
Teisių gynimo priemonės

Valstybės narės užtikrina, kad įtariamieji arba kaltinamieji vykstant baudžiamajam procesui, taip pat asmenys, kuriuos prašoma perduoti pagal Europos arešto orderio vykdymo procedūras, turėtų veiksmingų teisių gynimo priemonių pagal nacionalinę teisę, kuriomis galėtų pasinaudoti tais atvejais, kai pažeidžiamos šioje direktyvoje numatytos teisės.

Or. it

Pagrindimas

Nuostata visiškai atitinka 2013 m. spalio 22 d. Direktyvos 2013/48/ES dėl teisės turėti advokatą vykstant baudžiamajam procesui ir Europos arešto orderio vykdymo procedūroms ir dėl teisės reikalauti, kad po laisvės atėmimo būtų informuota trečioji šalis, ir teisės susisiekti su trečiaisiais asmenimis ir konsulinėmis įstaigomis laisvės atėmimo metu 12 straipsnio nuostata. Tokią nuostatą reikėtų įtraukti į šią direktyvą veiksmingumo ir nuoseklumo sumetimais.

AIŠKINAMOJI DALIS

Pasiūlymas dėl direktyvos dėl procesinių garantijų baudžiamosiose bylose įtariamiesiems ar kaltinamiems vaikams su kai kuriomis jau priimtomis priemonėmis¹ ir šiuo metu svarstomomis priemonėmis² patenka į 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos patvirtintą veiksmų planą, skirtą įtariamųjų arba kaltinamųjų procesinėms teisėms baudžiamuosiuose procesuose stiprinti³.

Stokholmo programoje buvo pabrėžiama asmenų teisių baudžiamajame procese svarba. Būtinybė taikant bendrus būtiniausius standartus užtikrinti, kad jaunesni nei 18 metų asmenys galėtų realiai naudotis pakankamai vienoda teise į teisingą bylos nagrinėjimą visų baudžiamojo proceso etapų metu susijusi su tikslu palengvinti nuosprendžių ir teismo sprendimų tarpusavio pripažinimą baudžiamosiose bylose ir užtikrinti tinkamą Europos teisingumo erdvės veikimą.

Be to, šis pasiūlymas dėl direktyvos yra ES vaiko teisių darbotvarkės⁴ dalis ir juo siekiama skatinti vaiko teises atsižvelgiant ir į kitas priemones, ypač Europos Tarybos Ministrų komiteto gaires dėl vaiko interesus atitinkančio teisingumo⁵, turint omenyje, kad tokios priemonės neturi Sąjungos teisės aktų privalomosios galios, taigi juose numatytos garantijos valstybėse narėse nėra taikomos visapusiškai ir vienodai.

Europos Komisijos skaičiavimais, kasmet baudžiamuosiuose procesuose ES dalyvauja daugiau nei milijonas vaikų – tai sudaro 12 proc. visų toje pačioje teritorijoje baudžiamuosiuose procesuose dalyvaujančių asmenų. Be didelio skaičiaus, nerimą kelia dideli tarp valstybių narių esantys elgesio su vaikais, susidūrusiais su baudžiamuoju procesu, skirtumai. Europos mastu atlikti tyrimai rodo, kad šiuo metu vaikų teisės visais baudžiamojo proceso etapais Sąjungos viduje nėra pakankamai užtikrinamos ir Europos Žmogaus Teisių Teismas daugybę kartų priėmė valstybes nares kaltinančius sprendimus.

Nepaisant gausybės tarptautinių teisinių priemonių šioje srityje, nėra apibrėžta, kad yra teisingas bylos nagrinėjimas vaikui, todėl teismai veikia remdamasi daliniu ir fragmentišku teisynu.

¹ Jau pradėtos taikyti, pvz., šios priemonės: 2010 m. spalio 20 d. Direktyva 2010/64/ES dėl teisės į vertimo žodžiu ir raštu paslaugas baudžiamajame procese; 2012 m. gegužės 22 d. Direktyva 2012/13/ES dėl teisės į informaciją baudžiamajame procese; 2013 m. spalio 22 d. Direktyva 2013/48/ES dėl teisės turėti advokatą vykstant baudžiamajam procesui ir Europos arešto orderio vykdymo procedūroms ir dėl teisės reikalauti, kad po laisvės atėmimo būtų informuota trečioji šalis, ir teisės susisiekti su trečiaisiais asmenimis ir konsulinėmis įstaigomis laisvės atėmimo metu; 2013 m. lapkričio 27 d. rekomendacija dėl procesinių garantijų pažeidžiamiesiems asmenims, įtariamiesiems ar kaltinamiems baudžiamosiose bylose; 2013 m. lapkričio 27 d. rekomendacija dėl teisinės pagalbos.

² Pvz., 2013 m. lapkričio 27 d. pateiktas pasiūlymas dėl direktyvos, kuria siekiama užtikrinti tam tikrus nekaltumo prezumpcijos ir teisės dalyvauti nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme elementus, ir 2013 m. lapkričio 27 d. pateiktas pasiūlymas dėl direktyvos dėl laikinosios teisinės pagalbos įtariamiesiems arba kaltinamiesiems, kurių laisvė apribota, ir teisinės pagalbos vykdant Europos arešto orderio procedūrą.

³ 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos rezoliucija dėl veiksmų plano, skirto įtariamųjų ar kaltinamųjų baudžiamuosiuose procesuose procesinėms teisėms stiprinti.

⁴ 2011 m. vasario 15 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui.

⁵ 2010 m. lapkričio 17 d. Europos Tarybos Ministrų komiteto priimtos gairės dėl vaiko interesus atitinkančio teisingumo.

Šiuo metu tik šešiose valstybėse narėse yra prokuratūros tarnybos, kurių specializacija – vaikų bylos (Belgijoje, Čekijos Respublikoje, Graikijoje, Italijoje, Liuksemburge ir Slovakijoje), o devyniose valstybėse narėse nėra net vaikų bylas nagrinėjančių specialių teismų. Tik 12-oje valstybių narių numatyti specialūs privalomi mokymai teisėjams ir advokatams, kurie dirba su vaikais. Kai kuriose šalyse neužtikrinama teisė į advokato pagalbą. Kitose šalyse ši teisė užtikrinama tik teisme, bet ne policijos nuovadose, o dar kitose – sprendimą dėl to priima kompetentingas teisėjas. Taigi, daugeliui vaikų ES neužtikrinama pagrindinė teisė į advokato pagalbą.

Atsižvelgdama į šias aplinkybes, Komisija pateikė pasiūlymą, kuriuo siekiama nustatyti nedidelį, tačiau tinkamos struktūros baudžiamosiose bylose įtariamų ar kaltinamų vaikų (ar vaikų, kurių atžvilgiu vykdoma Europos arešto orderio procedūra) teisių katalogą, numatant struktūrizuotą minimalių ir tarpusavyje susijusių normų rinkinį, pritaikytą prie konkrečių vaikų poreikių visais proceso etapais.

Pranešėja pritaria pasiūlymo tikslams ir bendram požiūriui, taip pat visoms pagrindinėms nuostatoms, iš kurių svarbiausios yra šios: privaloma teisė konsultuotis su advokatu, kuri glaudžiai susijusi su teise į nemokamą teisinę pagalbą; teisė į individualų vertinimą; apklausos taisyklės; nuostata dėl vaiko dalyvavimo procese; privalomi specialūs mokymai teisėjams, teisėsaugos institucijų ir kalėjimų darbuotojams, advokatams ir kitiems subjektams, kurie dirba su vaikais; nuostatos dėl asmens laisvės atėmimo, pagal kurias kardomasis kalinimas turėtų būti taikomas tik kraštutiniu atveju, kai neįmanoma taikyti alternatyvių priemonių, ir bet kuriuo atveju užtikrinant, kad vaikai būtų laikomi atskirai nuo suaugusiųjų, išskyrus atvejus, kai atsižvelgiant į jų interesus reikėtų elgtis kitaip.

Pranešėja teikia keletą pakeitimų, kuriais siekiama beveik vien tik patobulinti, išplėsti, sustiprinti ar patikslinti įvairias Komisijos pasiūlyme numatytas teises.

Šios teisės papildomos vieninteliu straipsniu dėl teisių gynimo priemonių, kai pažeidžiamos direktyvoje numatytos teisės, ir į jį įterpiama nauja 12 straipsnio dalis (dėl teisės į specialias sąlygas laisvės atėmimo atveju), kuria siekiama suteikti keletą minimalių garantijų, pvz., teisę būti lankomam tėvų pareigų turėtojo ar kito tinkamo suaugusiojo, kai vaikas areštuojamas, nes tai nenumatoma Komisijos pasiūlyme.

Siūloma išplėsti teises, t. y. išplėsti direktyvos taikymo sritį, kad ji apimtų ir jaunuolius, kuriems suėjo 18 metų, tačiau dar nesuėjo 21 metai, kai tam tikra nusikalstama veika buvo įvykdyta iki 18 metų.

Kiti pasiūlymai dėl teisių išplėtimo ar sustiprinimo susiję su pavienėmis teisėmis. Pranešėja laikosi bendros nuomonės, kad išlygos yra pateisinamos tik remiantis aplinkybėmis pagrįstu vertinimu atsižvelgiant į vaiko interesus, o ne remiantis kitais kriterijais, kurie būtų dar mažiau aiškūs (arba, atvirksčiai, per griežti), ir, svarbiausia, racionaliai nesusiję su garantijų esme.

Pranešėjos nuomone, reikėtų pasiūlyti patikslinti šias Komisijos pasiūlymo nuostatas: 5 straipsnį – jis papildomas nurodymu, kaip turi būti paskiriamas kitas tinkamas suaugusysis, kai neįmanoma kreiptis į tėvų pareigų turėtoją, ir 7 straipsnis – jame išsamiau paaiškinami pagrindiniai individualaus vertinimo tikslai.

Pastaruoju klausimu ir apskritai dėmesys buvo skiriamas tam, kad nustatant specialias garantijas atsižvelgiant į įtariamo ar kaltinamo vaiko amžių ir pažeidžiamumą nebūtų iškraipomas tikrasis baudžiamojo proceso vaidmuo ir struktūra ir kad jie išliktų tokie, kokie turi būti, t. y. kad teisminė institucija objektyviai ir nešališkai galėtų nustatyti asmens, kuris įtariamas ar kaltinamas įvykdęs tam tikrą baudžiamąją veiką, baudžiamąją atsakomybę.